GDA Castell-nedd Port Talbot

Hunan Werthuso

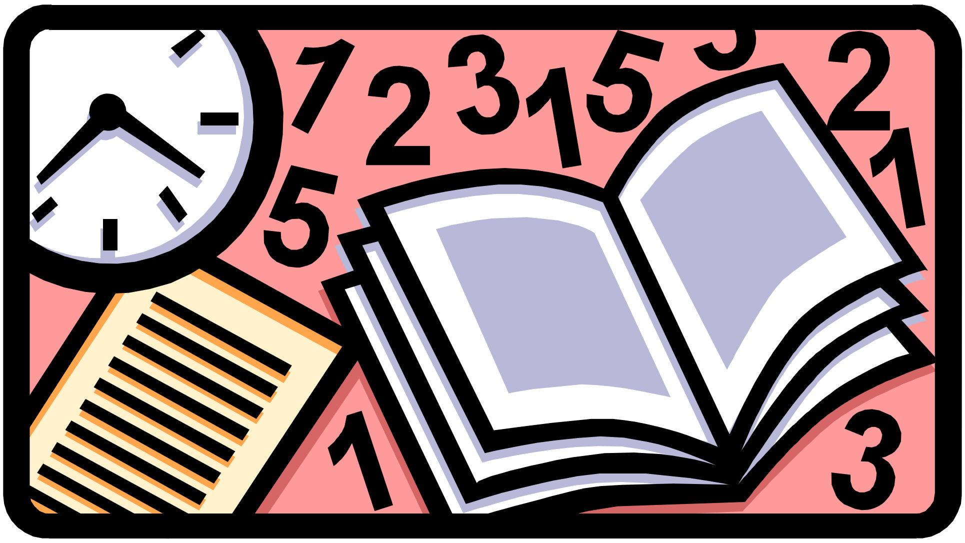

Proffiliau Pwnc ar gyfer Ysgolion Cynradd

Hunan Werthuso

Mae hunan werthuso yn elfen ganolog yn rhaglen wella unrhyw ysgol. At hynny, bydd Fframwaith Arolygu Cyffredin newydd Estyn yn gosod pwyslais cynyddol ar hunan werthuso, ac, o fis Medi 2004, bydd adroddiadau hunan werthuso ysgolion yn fan cychwyn ar gyfer arolygiadau.

Mae hunan werthuso yn caniatáu i athrawon, meysydd pwnc a thimau uwch reolwyr:

- sicrhau cysondeb o ran dysgu ac addysgu;
- nodi cryfderau a gwendidau;
- datblygu targedau a phwyntiau gweithredu i fynd i’r afael â gweithredu;
- pennu datblygiad personol priodol ar gyfer staff;
- darparu tystiolaeth berthnasol ar gyfer rheoli perfformiad;
- cyflawni anghenion y broses arolygu allanol.

Mae rhai ysgolion wedi datblygu gweithdrefnau gwerthuso ysgol gyfan effeithiol iawn yn ystod y blynyddoedd diwethaf a chaiff hyn ei adlewyrchu o fewn Cynlluniau Datblygu Ysgol gwell a manwl. Yn ogystal, mae gan rai ysgolion weithdrefnau monitro/arsylwi effeithiol sy’n cynnwys uwch staff (a chydlynwyr pwnc). Fodd bynnag, mae’r rhaglenni arsylwi hyn yn tueddu i ganolbwyntio ar ansawdd yr addysgu yn hytrach na safonau o fewn pynciau. Nid yw hyn yn syndod gan ystyried efallai na fydd profiad arbenigol o bwnc yn bresennol o fewn tîm monitro. Yn ogystal, er y rhoddwyd cryn bwyslais ar arsylwi gwersi mewn rhaglenni hyfforddi e.e. ar gyfer Rheoli Perfformiad, mae wedi canolbwyntio yn bennaf ar ansawdd yr addysgu yn hytrach na safonau pwnc. Credai'r GDA y byddai’n fuddiol i ddatblygiad ysgol petai cydlynwyr pwnc, uwch reolwyr a phenaethiaid yn canolbwyntio ar safonau pwnc o fewn eu gweithdrefnau hunan werthuso.

O ganlyniad i’r sefyllfa uchod, mae'r GDA wedi datblygu cyfres o **broffiliau pwnc hunan werthuso** sy’n caniatáu i staff cynradd bennu safonau ar draws y cwricwlwm yn haws. Seilir y proffiliau ar feini prawf Estyn felly gall ysgolion deimlo’n hyderus eu bod yn defnyddio’r un ymagwedd a safonau ag arolygwyr allanol.

Ni fwriedir i’r proffiliau ddisodli rhaglenni arsylwi gwersi sefydledig, ond yn hytrach redeg ochr yn ochr â hwy e.e. gallai gwersi a arsylwir fel rhan o weithdrefnau Rheoli Perfformiad ysgol gyfrannu at benderfyniadau ar ansawdd addysgu mewn pynciau.

Mae gan y proffiliau gynllun cymharol syml o’u cymharu â llawer o fodelau hunan werthuso eraill sy’n aml yn ymddangos yn or-gymhleth/or-fanwl i’w defnyddio’n effeithiol, ac sy’n llyncu llawer o amser.

Defnyddio'r Proffiliau Pwnc

Ceir **4 Proffil Pwnc sylfaenol,** sef:-

1. **Safonau Pwnc**
2. **Effeithiolrwydd Addysgu**
3. **Datblygu Sgiliau Allweddol**
4. **Asesu, Cofnodi ac Adrodd**

Ceir proffil ychwanegol ar gyfer gwerthuso pynciau craidd yn unig ar **Y Defnydd o Ddata**

Hefyd, ceir proffil dewisol ar gyfer Addysg Gorfforol ar **Weithgareddau Allgyrsiol**

Ceir disgrifiadau pwnc syml o fewn y proffiliau sydd wedi'u graddio o 'gwan' i 'ardderchog'.

Gellir defnyddio'r proffiliau gan y cydlynydd pwnc/UDRh er mwyn pennu cryfderau a gwendidau o fewn y maes pwnc hwnnw – sef cyflawni **archwiliad pwnc** mewn gwirionedd.

Nid oes angen mynd i'r afael â phob pwynt ym mhob proffil pwnc - efallai na fydd pob un yn berthnasol ym mhob ysgol – ond ceisiwch fynd i'r afael â chynifer o'r meini prawf ag sy'n bosib.

Byddai'n ddymunol petai **pob cydlynydd pwnc yn cymryd rhan yn y broses hon.** Fel hyn, gellir pennu meysydd gwan penodol a gellir cyfeirio amser ac ymdrech tuag at eu gwella yn hytrach na'u treulio o fewn meysydd sydd eisoes yn gryf. Gellir nodi **pwyntiau datblygu/gweithredu** penodol a'u cynnwys o fewn **cynllun datblygu pwnc** y cydlynydd**.** Yna gellir cynnwys y pwysicaf o'r pwyntiau hyn yng **Nghynllun Datblygu'r Ysgol.**

Nid yw'r proffiliau yn cynnwys pwyntiau datblygu manwl a allai fod yn angenrheidiol er mwyn **mynd i'r afael â gwendidau a nodir**. Credai'r GDA mai **staff yr ysgol yw'r bobl orau i ymdrin â chynlluniau ac anghenion manwl ar y lefel hon**. Fodd bynnag, bydd y GDA yn falch o gynnig cyngor a chefnogaeth os bydd angen.

Yn gyffredinol, mae'r Proffiliau Pwnc yn ymgais i helpu a symleiddio'r gweithdrefnau hunan werthuso sy'n cael eu datblygu o fewn ysgolion. Maent yn mynd i'r afael â'r angen i bennu safonau pwnc ochr yn ochr â gwerthuso addysgu o fewn rhaglenni monitro/arsylwi gwersi. Byddant yn ffurfio rhan o brosesau hunan werthuso ehangach yr ysgol fydd yn cynnwys meysydd ysgol gyfan e.e. darpariaeth AAA; Ysbrydol, Moesegol, Cymdeithasol a Diwylliannol; ac agweddau Staffio, Adnoddau a Llety. Gobeithiwn y byddant o fudd i athrawon, cydlynwyr pwnc a thimau uwch reoli.

GDA Castell-nedd Port Talbot

Proffiliau Pwnc Hunan Werthuso

Mynegai

1. Celf
2. Dylunio a Thechnoleg
3. Daearyddiaeth
4. Hanes
5. Technoleg Gwybodaeth
6. Iaith (Saesneg a Chymraeg)
7. Mathemateg
8. Cerdd
9. Addysg Gorfforol
10. Addysg Grefyddol
11. Gwyddoniaeth
12. Cymraeg (2il Iaith)